

BARTHA GUSZTÁV

CSODA 3.

Mi sem egyszerűbb, mint falun élni; tenni, mit a szomszédok elvárnak.
Rózának nem elég egy kecske, két kecske...

Me-e-eeek! Kés essen a torkuknak, hajnaltól setét estig zengetik a sikátort!
Me-e-eeek...

Disznóólban kecskét tartani! Gizgazon, poshadt vízen...

Fejni se tud. Oldalról markolássza, rángatja a tőgyet, mint siket a harangkötelet...

Megölnének se innák a tejéből, nem én! Istenem, hogy mi koszos egy fehércseléd...

A Róza?! Én úgy látom...

Mert még nem láttad a vájdlingját: plafonig ér a mosatlan edény...

Faluhelyen könnyű félrehúzódni, éldegélni észrevétlenül.

Te Elza, hallottad?! Az iskolaigazgató lakót komendált Rózának...

Hát akkor azért forgat hátat, húzza a száját a boltban...

Istenem, kicsoda egy micsoda! Az apja lyukat könyökölt a kocsmasztalba, az anyja kis hijján a víznek ment...

Sírba is viszi a lyányságát...

Addig is jobban tenné, ha kisepregetne, felsúrolná a padlót! Valamire való bútor nincs a házában, nemhogy szőnyeg...

Nagynének parabolája van, nyolcvan éves fejjel mobiltelefonál...

Zsófi néném meg Róza, ég meg a föld...

Má' csak Zsófi néném nem fog hajnalban kelni, és napestig sürgögni-forogni; körbeugrálni egy bekerültet! Tegye a többihez a polgármester a havi kétszáz hrivenyét, vagy dugja Róza... Ahogy eleddig! Legyen miből bizonygatni, mintha a másik nem tudná, hogy dologidőben nem ildomos a rózsák között matatni; hogy a tűző napon locsolástól gutát kap a növény; kárt tesz a kapálás. De reggel tájt, vagy alkonyatkor...

Jé, hogy illatoznak a rózsavirágok, míg felöltik magukra narancspiros, skarlátvörös; élénksárga, aransárga; rózsaszín vagy alabástromfehér színű harmatos-bársonyos pompájukat!

Róza valóban ilyenek született.

Létezik!?

Mondjad má'!

Róza kiskertjében tearózsát, a felsőudvaron a lugast elborító kúszórózsát nevelt. És ha jobb kezében sarlóval, hátán tere gazzal felkapaszkodott a kertvégen magasodó árvízi töltésre, a szemhatáron azonmód üvegheggyé tornyosultak az alacsonyan úszó fellegek. Mint a mesében. Amelyikben a sikátorbéli néne kötője zsebébe' hordja a tévé távkapcsolóját, és délidőben két lakattal zárja a kapukisajtót.

Zsófi néném meg Róza, ég meg a föld!

Zsófi néném Dénest nem a házába, az udvarára se engedte volna fel. Egy ideig Róza is úgy állt – csípőre tett balkézzel, jobbját napellenzőként használva –, mint a kertből jövet szokott. A nyakigláb fiatalember azonban nem volt helyből szökellő kecskegida, tojó mellett totyogó pelyhes kisliba, vagy porban hentergő pici cica. Nem, egyik sem volt, csupán... kissé szelles. Ki-be rohangált az udvarról a hosszúház tisztaszobájába, a konyhából a tornácra, s nem akart lehiggadni.

– Ez lenne a minden igényt kielégítő szállás?! Ez a... víz a kútban, utána ugorhatsz, vécé a disznóól végén, mellé szarhatsz!?

A rózsabimbók tömörek.

– Jé, a mai világban ezerháromszáz hrivenyes fizetés, pislogni kevés!

Faluhelyt egy kezdő tanárnak, aranyélete van.

Az életben nem volt a kezében meszelő, sose mászkált ennyit föl-le a létrán...

A háta közepe is kastos volt a ráfröcsögött mésztől...

Oszt estére meg azzal rugdosta a vödöröket, hogy őt kémiatanárnak küldte ide a járási tanügy...

Eblébe vágni a drága szép zöld inget...

Színlelj, levelibékát, lá-lá-lá...

Hátha egyszer lesmárol az élet!

A magyarok a tésztát tésztával eszik. Apám mégiscsak magyar. Csak?

– Róza, ha lett volna protekció, vagy párszáz dollárom, most nem kellene az augusztust az iskola renoválásával töltenem. Jó, nincs pénz drága mesterekre, de nekem sincs. Se protekció, se dollárom. A drága szép zöld inget a túriban vettem húszért. Egy jobb ing két-háromszáz hriveny.

– Létezik?

– Szükség van kémia tanárra, az ember gyerekének kémiára. Tudod, a cukor alkoholt erjeszt. A szennyvízes árokba beledöglenek a békák.

– Mondjad má'?

– Ma este valahogy nincs kedvem – mondta Dénes, s felállt a konyha-

asztal mellől. Szombat esténként vodkát ivott sörrel, éjfélélig ült az ágya szélén, magában beszélve.

A sodrófa nem mondta, hogy csatt, a fiatalember nem mondta, hogy csitt: Róza kezében mégis megállt a nyújtófa. Az anyától örökölte, ahogyan a nyújtódeszkát is. Széles, vékony szál tésztákat tudott nyújtani; miután rendbe tette a konyhát, s felvette fehér kötényét. Maga szabta, varrta, amit a boltban lehetett kapni, háromszor körülérte. Dénes nevetett:

– Csak háromszor?

Róza akkor még lány volt. Annak meg egyedül ő a megmondhatója, hogy mért nem lett belőle testes asszonyság. Ha nem lett, hát nem lett!

Róza, miután megfejte a kecskéket és rendbe tette a konyhát, azonnal felkötötte szívós kezével szabta-varrta fehér kötényét, és édesden tudott nevetni. Hatvanvalahány évével, egész lényével, a konyhai villany fényében a napszitta, virágos kartonruhái szemlátomást kivirultak.

Hej, csak szombat este ne lenne!

Dénes megnyúlt arccal, elhomályosodó tekintettel, míg rá nem unt, ki-bejárkált a szobából a konyhába, a konyhából a rédelybe. Ott eltakarta a rózsalugas, nem láthatták a sikátorbeli szomszédok. Nem tudhatták, milyen nehéz dönteni, még három nap és tanévkezdés; még három napig visszakozhat, aztán meglehet, egy egész életet kell leélnie ebben... ebben az isten háta mögötti faluban.

Színlelj, levelibékát, lá-lá-lá...

Dénes megállt a rédelyben, s jobbával betűket rajzolt a levegőbe. A szürkületnek rózsaillata volt. Aztán váratlanul, mint teleírt iskolatáblát, gyors mozdulatokkal letörölte levegőbe firkantott l és á betűit. Le a nyílfű lándzsa alakú levelit; le a számítógép-billentőzet kucorgó kukacait.

Rózsa nem hozta ki konyhából a jókedvét, sem a fehér kötényét, de amint kitette lábát a küszöbön, le nem vette szemét Dénesről. Egy pillanatra úgy tűnt, mintha készülné beleolvadni a rózsaillatba, de az is lehet, hogy a napszitta, virágos kartonruha okozta az érzékcsalódást. Hisz nem világította meg a konyhai villany. Az olcsó kartonruhák hamar kifakulnak. Igen, bizonyára... Róza azonban olyan kitartóan nézte lakóját, ahogy a szemhatáron üvegheggyé tornyosuló, alacsonyán úszó fellegeket szokta. Dénes nem állta Róza tekintetét: hol a rédelyfára esett a pillantása, hol a rózsalugasra. Aztán váratlanul, egy kapálásban, fejésben, házkörüli munkában megkérgesedett női kéz fogta meg a jobbját, emelte lassan a levegőbe. Tanító néni a nebulónak. Hú, de menyire formásra sikeredtek az l-ek és á-k is, és egyáltalán nem akartak levegővé válni!